

EDUSKUNNAN VASTAUS 114/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi valmismatkaliikkeistä ja rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi valmismatkaliikkeistä ja rikoslain 30 luvun muuttamisesta (HE 99/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 15/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

valmismatkaliikkeista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee valmismatkalain (1079/1994) soveltamisalaan kuuluvien valmismatkojen järjestämistä, tarjontaa ja välittämistä (*valmismatkaliikkeen harjoittaminen*).

Valmismatkaliikkeen harjoittamiseen rinnastetaan tässä laissa lentokuljetusten järjestäminen, tarjoaminen tai välittäminen kuluttajille, jos kuljetuksen järjestää, tarjoaa tai välittää muu kuin lentoliikenteen harjoittaja.

2 §

Oikeus harjoittaa valmismatkaliikettä

Valmismatkaliikettä saa harjoittaa vain sellainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on tämän lain mukaisesti rekisteröity valmismatkaliikkeen harjoittajaksi.

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *matkanjärjestäjällä* valmismatkaliikkeen harjoittajaa, joka suunnittelee ja toteuttaa valmismatkoja sekä tarjoaa niitä joko itse tai muun

elinkeinonharjoittajan välityksellä taikka joka omaan lukuunsa tarjoaa toisen järjestämiä valmismatkoja;

2) *matkanvälittäjällä* valmismatkaliikkeen harjoittajaa, joka matkanjärjestäjän lukuun välittää valmismatkoja koskevia sopimuksia;

3) *matkustajalla* sitä, joka on tehnyt valmismatkaliikkeen harjoittajan kanssa valmismatkaa koskevan sopimuksen tai jolla on oikeus osallistua matkalle sellaisen sopimuksen perusteella, jonka muu henkilö tai yhteisö on tehnyt valmismatkaliikkeen harjoittajan kanssa.

2 luku

Rekisteröinti ja sen oikeusvaikutukset

4 §

Valmismatkaliikerekisteri

Kuluttajavirasto pitää valmismatkaliikkeen harjoittajista rekisteriä (*valmismatkaliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista.

Valmismatkaliikerekisteriin merkitään:

1) luonnollisen henkilön täydellinen nimi, henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika, toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetieto ja yhteystiedot;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetieto ja yhteystiedot;

3) toimiiko valmismatkaliikkeen harjoittaja matkanjärjestäjänä, matkanvälittäjänä vai molempina;

4) järjestääkö, tarjoaako ja välittääkö elinkeinonharjoittaja lentokuljetuksia kuluttajille;

5) ulkomainen matkanjärjestäjä, jonka lukuun matkanvälittäjä välittää valmismatkoja koskevia sopimuksia;

6) vakuuden antaja ja vastuumäärä;

7) rekisteritunnus ja rekisteröinnin päivämäärä;

8) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 15 §:ssä tarkoitettu kielto harjoit-

taa valmismatkaliikettä ilman rekisteröintiä tai kielto harjoittaa ilman vakuutta taikka jatkaa ilman hyväksyttävää vakuutta sellaista toimintaa, johon vaaditaan vakuus. Tällainen tieto on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto on annettu.

5 §

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Sen, joka aikoo harjoittaa valmismatkaliikettä, on tehtävä siitä Kuluttajavirastolle kirjallinen ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten. Ilmoituksen voi tehdä myös sähköisesti.

Rekisteri-ilmoituksessa on mainittava 4 §:n 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettut tiedot. Ilmoitukseen on liitettävä ote kaupparekisteristä tai muusta vastaavasta julkisesta rekisteristä, selvitys rekisteröinnistä perittävän maksun suorittamisesta sekä riittävän perusteellinen kuvaus toiminnasta 9 §:ssä tarkoitettun vakuuden arvioimiseksi.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti Kuluttajavirastolle. Ilmoituksen voi tehdä myös sähköisesti. Jos muutosilmoitus koskee valmismatkaliiketoiminnan lopettamista, ilmoitukseen on liitettävä selvitys korvausvaatimuksista ja maksuvelvoitteista, jotka voivat tulla suoritettaviksi vakuudesta.

6 §

Rekisteröinnin edellytykset

Kuluttajaviraston on rekisteröitävä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä valmismatkaliikkeen harjoittajaksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu; ja

3) ilmoituksen tekijä on täyttänyt tämän lain mukaisen velvollisuuden asettaa vakuus.

7 §

Rekisteröinnin oikeusvaikutukset

Rekisteröinti antaa oikeuden harjoittaa valmismatkaliikettä matkanjärjestäjänä, matkanvälittäjänä tai molempina sen mukaan kuin rekisteröinnistä päätettäessä määrätään.

Vain rekisteröity valmismatkaliikkeen harjoittaja saa käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä matkatoimisto tai valmismatkaliike.

8 §

Rekisteristä poistaminen

Kuluttajaviraston on poistettava valmismatkaliikkeen harjoittaja rekisteristä, jos rekisteröity ei enää täytä 6 §:ssä säädettyjä rekisteröinnin edellytyksiä tai on lopettanut toimintansa. Valmismatkaliikkeen harjoittajalle on ennen rekisteristä poistamista varattava tilaisuus tulla kuuluksi.

3 luku

Vakuus

9 §

Vakuuden asettaminen

Matkanjärjestäjän on asetettava maksukyvyttömyytensä varalta Kuluttajavirastolle sen hyväksymä vakuus, joka turvaa:

1) matkustajien paluukuljetuksen, jos sopimukseen on sisältynyt kuljetus;

2) matkan peruuntuessa ennen matkan alkamista suoritettujen maksun tai matkan keskeytyessä keskeytynyttä matkan osaa vastaavan hinnan korvaamisen kuluttajalle; sekä

3) matkustajien majoituksen matkakohteessa paluukuljetukseen asti, jos sopimukseen on sisältynyt majoitus.

Velvollisuus asettaa vakuus on myös matkanvälittäjällä, jos hän toimii sellaisen ulkomaisen matkanjärjestäjän lukuun, joka ei ole itse asettanut matkapaketeista, pakettilomista ja paketti-

kiertomatkoista annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY 7 artiklan mukaista vakuutta tai jonka kotipaikka on muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Matkanvälittäjän on tällöin asetettava tämän lain mukainen vakuus sekä oman että päämiehensä maksukyvyttömyyden varalta.

10 §

Vakuudenasettamisvelvollisuudesta vapauttaminen

Kuluttajavirasto voi vapauttaa valmismatkaliikkeen harjoittajan vakuudenasettamisvelvollisuudesta kokonaan tai osittain, jos:

1) valmismatkoista ja niihin liittyvistä palveluista ei peritä kuluttajilta maksuja ennen matkan alkamista; tai

2) valmismatkaan ei sisälly kuljetusta eikä valmismatkaliikkeen harjoittajan maksukyvyttömyystilanteessa ole riskiä matkan keskeytymisestä.

Kuluttajaviraston on peruutettava vapautus, jos sille ei enää ole perustetta.

11 §

Vakuuden hyväksyttävyys

Vakuudeksi hyväksytään takaus, muu vakuussitoumus tai vakuutus:

1) jonka antajalla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

2) jonka mukaisen vastuumäärän arvioidaan riittävän 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suorituksiin;

3) joka päättyy aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun Kuluttajavirasto on saanut vakuudenantajalta kirjallisen ilmoituksen vakuuden päättymisestä; ja

4) jonka käsittävän maksuvelvoitteen täyttämistä Kuluttajavirasto voi vaatia heti, kun valmismatkaliikkeen harjoittaja on asetettu konkurssiin tai kun Kuluttajavirasto on muutoin todennut valmismatkaliikkeen harjoittajan maksukyvyttömäksi.

12 §

Vakuuden käyttäminen

Jos vakuus ei riitä kaikkiin 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suorituksiin, saatavat maksetaan 9 §:n 1 momentin mukaisessa järjestyksessä.

Vakuuden käyttämisestä päättää Kuluttajavirasto. Virasto asettaa määräpäivän, johon mennessä matkustajan on esitettävä vaatimus vakuuden käyttämisestä matkustajan saatavan suorittamiseen.

13 §

Velvollisuus ilmoittaa vakuuteen vaikuttavista muutoksista

Valmismatkaliikkeen harjoittajan on viipymättä ilmoitettava Kuluttajavirastolle sellaisesta toimintansa laatua tai laajuutta koskevasta muutoksesta, joka voi vaikuttaa velvollisuuteen asettaa vakuus tai vakuuden hyväksyttävyyteen.

4 luku

Valvonta ja pakkokeinot

14 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat Kuluttajavirasto sekä sen ohjeiden mukaan lääninhallitukset ja poliisiviranomaiset.

Valmismatkaliikkeen harjoittajan on vaadittaessa annettava valvontaviranomaiselle kaikki valvontaa varten tarvittavat asiakirjat, tiedot ja muut selvitykset.

15 §

Pakkokeinot

Jos joku harjoittaa valmismatkaliikettä ilman, että hänet on rekisteröity valmismatkaliik-

keen harjoittajaksi, tai jos valmismatkaliikkeen harjoittaja asettamatta vakuutta harjoittaa toimintaa, johon vaaditaan vakuus, Kuluttajavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta tällaista toimintaa.

Jos valmismatkaliikkeen harjoittajan asettamaa vakuutta ei enää voida hyväksyä, Kuluttajavirasto voi kehottaa asianomaista määräajassa asettamaan uuden vakuuden. Jos vakuutta ei määräajassa aseteta, Kuluttajavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta sellaista toimintaa, johon vaaditaan vakuus.

Jos valmismatkaliikkeen harjoittaja laiminlyö 13 §:ssä, 14 §:n 2 momentissa tai 19 §:ssä säädetyn velvollisuuden, Kuluttajavirasto voi kehottaa asianomaista määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Kuluttajavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon.

16 §

Pakkokeinot eräissä rajat ylittävissä tapauksissa

Kuluttajavirasto voi ryhtyä 15 §:ssä mainittuihin toimenpiteisiin myös rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain (1189/2000) 2 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen viranomaisen tai järjestön hakemuksesta, jos Suomesta peräisin oleva toiminta on vastoin matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY 7 artiklan säännöksiä sellaisina kuin ne on pantu kansallisesti täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

17 §

Kieltokanteen vireillepano ulkomailla

Kuluttajaviraston oikeudesta panna vireille kieltokanne toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa säädetään rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetussa laissa.

18 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomaisella on liike- tai ammat-
tialaisuuden tai elinkeinonharjoittajan taloudel-
listen etujen suojaamiseksi säädettyjen salassa-
pitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa elin-
keinonharjoittajaa koskevia tietoja muulle viran-
omaiselle valvontatehtävää varten sekä syyttä-
jä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvit-
tämiseksi tai syytteeseen panemiseksi.

5 luku

Erinäiset säännökset

19 §

Tilintarkastaja ja kirjanpito

Valmismatkaliikkeen harjoittajalla, jonka on
asetettava tämän lain mukainen vakuus tai joka
toimii ulkomaisen matkanjärjestäjän lukuun, on
oltava Keskuskauppakamarin tai kauppakama-
rin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastus-
yhteisö, vaikka kyseinen valmismatkaliikkeen
harjoittaja ei olisi tilintarkastuslain (459/2007)
noilla tilintarkastusvelvollinen.

Kuluttajavirastolle toimitettaviin selvityksiin
on vaadittaessa liitettävä 1 momentissa tarkoite-
tun tilintarkastajan lausunto.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valmismat-
kaliikkeen harjoittajan on järjestettävä kirjanpi-
tonsa sellaiseksi, että kaikki valmismatkoista ja
niihin liittyvistä palveluista ennen matkan alka-
mista suoritettut maksut käyvät ajantasaisesti
ilmi kirjanpidosta. Muilta osin kirjanpidosta sää-
detään kirjanpitolaissa (1336/1997).

20 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus valmismatkaliikerikkomuksesta ja
valmismatkaliikerikoksesta säädetään rikoslain
(39/1889) 30 luvun 3 a §:ssä.

Sitä, joka rikkoo tämän lain noilla määrät-
tyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai kehoitus-

ta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teos-
ta.

21 §

Muutoksenhaku

Kuluttajaviraston 8 ja 10—12 §:n nojalla an-
tamaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta
noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomai-
nen toisin määrää.

22 §

Neuvottelukunta

Kuluttajaviraston yhteydessä on valmismat-
ka-asiaain neuvottelukunta, jonka asettaa työ- ja
elinkeinoministeriö kolmeksi vuodeksi kerral-
laan.

Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata val-
mismatkaliiketoiminnan kehitystä ja valmismat-
kalainsäädännön soveltamista ja valvontaa, an-
taa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita
lainsäädännön ja valvonnan kehittämiseksi.

Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja
sekä vähintään viisi muuta jäsentä, joista yksi on
varapuheenjohtaja. Varapuheenjohtajalla ja
muilla jäsenillä on henkilökohtainen varajäsen.
Neuvottelukunnan jäsenen tulee olla valmis-
matka-asioihin hyvin perehtyneitä.

Neuvottelukunta on päätösvaltainen, kun läs-
nä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vä-
hintään kolme muuta jäsentä.

6 luku

Voimaantulo

23 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Tällä lailla kumotaan valmismatkaliikkeistä
28 päivänä marraskuuta 1994 annettu laki
(1080/1994) siihen myöhemmin tehtyine muu-
toksineen.

Elinkeinonharjoittaja, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa ja joka tekee 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun rekisteri-ilmoituksen kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, saa jatkaa toimintaansa siihen saakka, kunnes päätös rekisteriin merkitsemisestä on tehty.

Tämän lain 19 §:n 1 momentin estämättä kumottavan lain 16 §:n 1 momentin säännöksiä tilintarkastajasta sovelletaan tilikausina, jotka päättyvät viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010.

Laki

rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 30 lukuun, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, uusi 3 a § seuraavasti:

30 luku

Elinkeinorikoksista

3 a §

Valmismatkaliikerikkomus ja valmismatkaliikerikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) ilman, että hänet on valmismatkaliikkeistä annetun lain (/) 6 §:n mukaisesti rekisteröity valmismatkaliikkeen harjoittajaksi, harjoittaa sellaista valmismatkaliikettä, johon ei vaadita vakuutta, tai käyttää nimitystä matkatoimisto tai valmismatkaliike tai

2) vakuutta asettamatta harjoittaa sellaista valmismatkaliikettä, johon valmismatkaliikkeistä annetun lain 9 §:n mukaan vaaditaan vakuus, tai antaa Kuluttajavirastolle väärän tiedon va-

kuuden tarpeeseen tai sen hyväksyttävyyteen vaikuttavasta seikasta tai jättää ilmoittamatta sellaisen seikan ja siten heikentää matkustajan taloudellista turvaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *valmismatkaliikerikkomuksesta* sakkoon.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä on sillä tavoiteltu taloudellinen hyöty ja muut seikat huomioon ottaen myös kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä, tekijä on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *valmismatkaliikerikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2008